

РОЛЬ ВОДНИХ ОБ'ЄКТІВ У САДОВО-ПАРКОВИХ ЗОНАХ

Глоговський Л. В., доктор філософії,

Дидів О. Й., кандидат сільськогосподарських наук,

Дидів І. В., кандидат сільськогосподарських наук,

Стефанюк С. В., кандидат сільськогосподарських наук

Львівський національний університет ветеринарної медицини та біотехнологій ім. С. З. Гжицького

glogovski19@gmail.com

Водні об'єкти є однією з найважливіших компонент садово-паркових ландшафтів і виконують багатofункціональну роль в урбанізованих екосистемах. Їх наявність забезпечує не лише просторову та композиційну різноманітність, а й істотно впливає на екологічну стабільність, мікрокліматичні умови, рекреаційний потенціал та біоекологічну рівновагу міського середовища.

З ландшафтно-архітектурної точки зору, водні елементи – природні або штучно створені – виступають потужними формотворчими чинниками. Ставки, озера, канали, струмки, декоративні фонтани або каскади слугують візуальними та функціональними домінантами паркового простору. Завдяки гнучкості у планувальній інтеграції, вони можуть бути органічно включені як у регулярні, так і в пейзажні стилі паркових композицій. Водночас віддзеркалення води, зміна її кольору та прозорості упродовж доби й сезону створює додатковий рівень сприйняття середовища – динамічний, багатогранний і психологічно комфортний для людини.

Однією з ключових екологічних функцій водних об'єктів є мікрокліматична регуляція. Завдяки високій теплоємності та здатності до акумуляції, водойми пом'якшують температурні коливання, зволожують повітря, знижують рівень запиленості, слугують природними охолоджувачами влітку та стабілізаторами температур у перехідні сезони. Ці характеристики особливо актуальні в умовах сучасних міст, де спостерігається ефект «теплового острова» – підвищення середньої температури повітря у щільно забудованих районах у порівнянні з периферією. Водойми у парках та скверах можуть локально знижувати температуру повітря на 2-4 °С, що суттєво впливає на комфортність перебування.

Крім того, водойми створюють умови для формування локальних екосистем. У межах паркових та лісопаркових зон вони

сприяють розвитку гідрофітної рослинності, водоплавних і болотних птахів, земноводних, риб, а також забезпечують сприятливі умови для існування численних комах — запилювачів і детритофагів. Таким чином, водні об'єкти виконують роль екологічних ніш, сприяючи збереженню та збагаченню біорізноманіття навіть в умовах високого антропогенного навантаження. Збереження або створення буферних прибережних зон із вологолюбною флорою є ключовим чинником стабільності таких мікроекосистем.

З практичного боку, водні об'єкти значно розширюють функціонально-рекреаційний спектр паркових територій. Їх використовують для створення місць пасивного відпочинку (альтанки, оглядові майданчики, набережні), активного дозвілля (прогулянки на човнах, катамаранах), а також для організації святкових заходів, музичних і світлових шоу на воді. Однак важливо, щоб активне рекреаційне використання не призводило до деградації водойм – евтрофікації, замулення, порушення гідрологічного режиму. Раціональне управління водними об'єктами потребує систематичного контролю якості води, регулювання кількості біогенних речовин, а також дотримання вимог до охоронних прибережних смуг.

Водні об'єкти можуть також відігравати роль у формуванні зеленої інфраструктури міст – системи природних та напівприродних елементів, що забезпечують екосистемні послуги, необхідні для функціонування урбанізованих територій. У поєднанні з парками, скверами, лісопарками, буферними та захисними лісосмугами водойми формують єдину екологічну мережу, що підвищує стійкість міста до змін клімату, сприяє поглинанню атмосферних опадів, зменшує ризики підтоплення і створює сприятливе середовище для мешканців.

Водні об'єкти в садово-паркових зонах мають виняткове значення для комплексного озеленення міст. Вони є не лише естетичними та рекреаційними домінантами, а й дієвими інструментами для підтримання екологічного балансу, покращення мікроклімату та збереження біорізноманіття. Комплексне планування, реконструкція та охорона таких об'єктів має стати пріоритетом у формуванні сталої міської інфраструктури.

Список використаних джерел

1. Рубан, Л. І. (2017). Система прибережних та водних територій в сучасній теорії та практиці містобудування і ландшафтної архітектури. *Містобудування та територіальне планування*, (65), 475-483.

Міжнародна науково-практична конференція з нагоди 185-річчя ННІ лісового і садово-паркового господарства НУБіП України

ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ

КИЇВ • 5-6 червня
2025

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ЛІСОВОГО І
САДОВОПАРКОВОГО ГОСПОДАРСТВА**

ТОВАРИСТВО ЛІСІВНИКІВ УКРАЇНИ

ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ

**УЧАСНИКІВ
МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
«ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В
УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ
ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ
УКРАЇНИ»
(5 – 6 червня 2025 року)**

КИЇВ – 2025

Міжнародна науково-практична конференція «ЛІСІВНИЧА ОСВІТА ТА НАУКА В УМОВАХ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИКЛИКІВ ТА ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ УКРАЇНИ».

Рекомендовано до друку науковою радою НДІ лісівництва та декоративного садівництва Національного університету біоресурсів і природокористування України (протокол № 9 від 19 травня 2025 р.)

Відповідальні за випуск:

директор НДІ лісівництва та декоративного садівництва,
кандидат сільськогосподарських наук, доцент О.П. Бала

кандидат технічних наук, доцент О.Ю. Горбачова

© Національний університет біоресурсів і природокористування України,
ННІ лісового і садово-паркового господарства,
НДІ лісівництва та декоративного садівництва, 2025